

Manželství v MPS

Mgr. Jana Turoňová

Manželské právo

- způsobilost uzavřít manželství
- podmínky platnosti manželství
- forma uzavření manželství
- osobní vztahy mezi manželi
- majetkové vztahy mezi manželi
- neplatnost a neexistence manželství
- zánik manželství

Kolizní problematika

- mezi úpravami rodinného práva v jednotlivých státech velké rozdíly
- praktický význam kolizní úpravy je proto velký
- možnost výhrady veřejného pořádku

Kolizní normy v oblasti manželského práva

- mezinárodní smlouvy (především výsledky Haagské konference mezinárodního práva soukromého, dvoustranné smlouvy o právní pomoci)
- evropské (komunitární) právo
- vnitrostátní úprava (ZMPS)

Způsobilost uzavřít manželství

- věková hranice
- příbuzenství
- jiné manželství
- duševní porucha

-> podmínky platnosti manželství

Způsobilost uzavřít manželství

- kolizní úprava

-> § 19 ZMPS

*„Způsobilost osoby uzavřít manželství, jakož i podmínky jeho platnosti se řídí právem státu, jehož je tato osoba **příslušníkem.**“*

státní příslušnost (lex patriae)

Způsobilost uzavřít manželství

- > žádná mnohostranná mezinárodní smlouva
- > dvoustranné smlouvy o právní pomoci (bývalý východní blok) – státní příslušnost
- > žádná evropská úprava

Forma uzavření manželství

- §20 ZMPS

*„Forma uzavření manželství se řídí právem
místa, kde se manželství uzavírá.“*

místo uzavření manželství

- žádná mnohostranná mezinárodní smlouva
- dvoustranné smlouvy o právní pomoci –
právo místa, kde se manželství uzavírá

Osobní vztahy mezi manželi

- vzájemné povinnosti manželů (věrnost, žít spolu, vzájemná pomoc, ...)
- zastupování mezi manželi

Osobní vztahy mezi manželi

- kolizní úprava

-> §21/1 ZMPS

*„Osobní a majetkové vztahy manželů se řídí **právem státu, jehož jsou příslušníky**. Jsou-li manželé příslušníky různých států řídí se vztahy **právem českým**.“*

společná státní příslušnost manželů

lex fori

Osobní vztahy mezi manželi

- > žádná mnohostranná mezinárodní smlouva
- > dvoustranné smlouvy o právní pomoci –
společná státní příslušnost, společné
bydliště, lex fori
- > žádná evropská úprava

Majetkové vztahy mezi manželi

- úprava majetkového režimu mezi manželi (SJM apod.)
- kolizní úprava
->§21/1 ZMPS

*„Osobní a majetkové vztahy manželů se řídí **právem státu, jehož jsou příslušníky.** Jsou-li manželé příslušníky různých států řídí se vztahy **právem českým.**“*

Majetkové vztahy mezi manželi

-> §21/2 ZMPS (smluvená úprava manželského majetkového režimu)

*„Smluvená úprava manželského majetkového práva se posuzuje podle **právního řádu, který byl pro majetkové vztahy manželů rozhodný v době, kdy k úpravě došlo.**“*

Majetkové vztahy mezi manželi

- > žádná mnohostranná mezinárodní smlouva
- > dvoustranné smlouvy o právní pomoci -
společná státní příslušnost, společné
bydliště, lex fori

Majetkové vztahy mezi manželi

-> evropská úprava

Zelená kniha o kolizním právu v oblasti úpravy majetkových poměrů v manželství, zabývající se převážně otázkou soudní příslušnosti a vzájemného uznávání

Vyživovací povinnost mezi manželi

- §21 ZMPS
- žádná mnohostranná mezinárodní smlouva
- dvoustranné smlouvy o právní pomoci – státní občanství oprávněného, společné bydliště manželů, státní příslušnost manželů

Vyživovací povinnost mezi manželi

- evropská úprava

Návrh nařízení Rady o příslušnosti, použitelném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a spolupráci ve věcech vyživovací povinnosti

- > vyživovací povinnost, která vyplývá z rodinných poměrů
- > bydliště oprávněného
- > právo státu soudu
- > právo jiného státu
- > omezená volba práva

Rozvod manželství

- §22 ZMPS

*„Zrušení manželství rozvodem se řídí právním řádem státu, jehož **občany** jsou manželé v době zahájení řízení. Jsou-li manželé příslušníky různých států, řídí se zrušení manželství rozvodem právním řádem **českým.**“*

-> společná státní příslušnost manželů

-> lex fori

Rozvod manželství

„Jestliže by bylo třeba podle odstavce 1 použít cizího právního řádu, který by zrušení manželství rozvodem nedovoloval anebo jen za okolností mimořádně tíživých, avšak manželé nebo alespoň jeden z nich žije v ČR delší dobu, použije se práva českého.“

Rozvod manželství

- žádná mnohostranná mezinárodní smlouva
- dvoustranné smlouvy o právní pomoci – společná státní příslušnost, lex fori

Rozvod manželství

- evropská úprava

Návrh nařízení Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č.2201/2003 ohledně příslušnosti a pravidel o právních předpisech použitelných v manželských věcech

- > právo rozhodné pro rozvod a rozluky
- > omezená volba práva
- > společné obvyklé bydliště
- > poslední společné bydliště
- > státní příslušnost
- > lex fori

Neplatnost, neexistence manželství

- prohlášení manželství za neplatné, zjištění existence manželství
 - > §22/3 ZMPS => totéž co rozvod – problematické
 - > podmínky platnosti či existence manželství – podle právního řádu, jehož je osoba příslušníkem v době uzavření manželství
 - > podmínky platnosti z hlediska formy – právní řád místa uzavření manželství